

Projekat: "Voleti razlike" 2005

autori:

Zoran Bulatoviš, Milica Denković,
Vlado Rančić, Dragan Matić,
Goran Despotovski, Sabina Stanković,
Igor Stević, Emilija Boroja,
Ljubica Denković, Aleksandra Erdeljan,
Biljana Jankoski, Tijana Titin, Igor Veljković

Akademija Umetnosti, Novi Sad
Srpsko Narodno Pozorište, Novi Sad
Muzej Savremene Umetnosti, Novi Sad jul, 2005.

VOLETI RAZLIKE

Projekt

Progetto Arte zasniva se na ideji da je umetnost najsenzibilniji i najcelovitiji izraz misli, te da je došlo vreme da umetnik preuzme na sebe odgovornost da stavi u komunikaciju sve ljudske delatnosti, od ekonomije do politike, od nauke do religije, od obrazovanja do ponašanja, ukratko sve ono što čini društveno tkivo. Polazi se od konstatacije da se civilizacija ne može više posmatrati u smislu jasno određenog teritorije, i misli se na filozofiju koja će stimulisati izraz "globalna civilizacija". Jedan moto u tom smislu može biti: "eliminirati distance kroz očuvanje razlika". Otvara se laboratorija čija je namena da formira embrionalni nukleus energiju kojom se može komunicirati izvan organičenog područja. To jest da se prikupe kreativne pulsacije koje traže kontakt među nebrojenim postojećim, iako neizraženim, potencijalima: kako bi se ostvarili kanali za povezivanje koji moraju uspostaviti sfernu strukturu ljudskog društva na planeti. *Progetto Arte* je indikativan znak mogućeg principa, principa spajanja suprotnih polova, koji je primjenljiv na svaki društveni sloj, u idealnom i praktičnom smislu. Prošlost i budućost su dva pola koja se spajaju u sadašnjosti. Za projektovanje budućosti sada treba istovremeno gledati i u prošlost. U tom smislu projekt pridaje fundamentalni značaj susretu umetnosti i arhitekture. Gledajući unazad vidimo da su se umetnik i arhitekta stapali u istu osobu kada je trebalo zamisliti i projektovati velike civilizacije, u skladu sa naporima vlastodržaca. Sada globalnom vlašću upravlja takozvani "ekonomski sistem", sistem u kome nema mesta za besplatnu ponudu ljudske misli, pa prema tome nema mesta za suprotni pol po pravilima igre profita; ne može dakle postojati projektna inicijativa za integralnu konfiguraciju civilizacije. Pa ipak, ne možemo a da ne priznamo da je ekonomski organizam, odgovoran za održavanje svjetske neravnoteže, glavni sagovornik umetnika-arhitekta i da novi tokovi moraju dovesti do nekadašnje povezanosti umetnosti i vlasti. Drugi moto *Progetto Arte* je: "umetnik je sponzor misli", on izražava nameru razmene različitih instrumenata, što može učiniti reverzibilnim pojam naknade. Ali, osim toga možda i pre svega, moramo uzeti u obzir da principi koji formiraju i dele religije sadrže duboke klice estetskog i moralnog konflikta u svetu. Tvrdoća dogmatskih metoda ne odgovara zahtevima interpretacije koji sada moraju pomiriti specifične razlike kultura sa idejom univerzalnog koncepta. Zato ja ne verujem u stavove koji definišu pozitivno isključivo sopstvenu stranu tako da navode na primitivno poimanje koje pridaje negativne oznake frontalnom neprijatelju, protiv koga se treba boriti. U istoriji velikih civilizacija i hramove su projektovale umetnici-arhitekta u skladu sa mitološkom i religijskom misli, dakle umetnost danas mora opet preuzeti odgovornost za duhovni sklad između juče i sutra, znajući dobro da su i "crkve", anahrono, razlogom razarajuće društvene neravnoteže. Znajući takođe da te "crkve" skoro svugde daju ekonomskoj mašini potporu antičkog žrtvovnog verovanja, koje je neizbežni saučesnik modernih ratnih mehanizama, izuzetno probitačnih. **"Voleti razlike"** može biti još jedan slogan *Progetto Arte*, što ne znači da podrazumeva kruta pravila uniformnosti i jednakosti, nego ekstenzivnu artikuliranost razlika. Projekt se zaista ne sastoji od predodređenog i formaliziranog nacrtu, nego je slobodan i dinamičan znak, fluidan i fleksibilan, koji ulazi među stare tranšeje kao kapilarno povezivanje tkiva novog tela, koje se samo dizajnira u mnogostrukosti svojih ćelija.

(1994) M.Pistoletto

VOLETI RAZLIKE

